

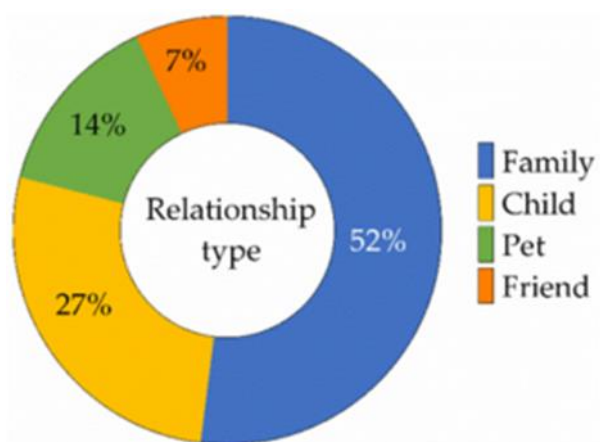
Familielid, beste vriend, kind of 'gewoon' een huisdier; percepties van eigenaren beïnvloeden de leefomgeving van de kat

Deze Nederlandse samenvatting is gebaseerd op het artikel 'Family Member, Best Friend, Child or 'Just' a Pet, Owners' Relationship Perceptions and Consequences for Their Cats. Bouma EMC, Reijgwart ML, Dijkstra A. Int. J. Environ. Res. Public Health 2022, 19(1), 193. <https://doi.org/10.3390/ijerph19010193>. Deze tekst (en/of delen hieruit) mogen niet zonder toestemming van de auteur elders gepubliceerd worden (esther@purrdoctors.nl; info@katsgewijs.nl; e.m.c.bouma@rug.nl).

Inleiding: De meeste mens-dier studies kijken naar de voordelen die huisdieren hebben voor mensen. Er wordt veel minder onderzoek gedaan naar het effect dat mensen hebben op huisdieren. Honden en katten kunnen verschillende sociale rollen vervullen; zoals het geven van sociale steun of status, of een manier om onze menselijke behoefte om ergens voor te zorgen. Het beschrijven van de relatie met je kat in menselijke (antropomorfe) termen zoals 'familielid', 'kind' of 'beste vriend' kan iets zeggen over de sociale rol die een eigenaar (meestal onbewust) aan een huisdier toedicht. Onze hypothese was dat wij verwachten dat ideeën van de eigenaar over de kat, en met name over de relatie met de kat, de leefomgeving van de kat kan beïnvloeden.

Methode: Om bovenstaande hypothese te onderzoeken hebben we meer dan 1800 katteneigenaren een vragenlijst te geven. Hierin vroegen we eerst aan eigenaren om de relatie met hun kat te beschrijven. Men kon kiezen uit: 'mijn kat is een lid van mijn gezin', 'mijn kat is mijn beste vriend(in)', 'mijn kat is als een kind voor mij', of 'mijn kat is een huisdier'. Daarnaast hebben we gekeken in welke mate eigenschappen van de eigenaar (geslacht, leeftijd, woonsituatie en ideeën over bijv. loyaliteit en afhankelijkheid van de kat) en eigenschappen van de kat (leeftijd, geslacht, ras, interactie met de eigenaar (zoals op schoot komen, zich laten aaien) verband had met de keuze voor een bepaalde beschrijving. Daarna hebben we onderzocht of de leefomgeving van de katten verschillend was tussen de vier relatiepercepties.

Resultaten: Iets meer dan de helft (52%) van de 1800 eigenaren koos voor de relatie beschrijving 'mijn kat is lid van mijn gezin', meer dan een kwart (27%) voor 'mijn kat is als een kind voor mij', 14% voor 'mijn kat is een huisdier' en 7% selecteerde de optie 'mijn kat is mijn beste vriend(in)' (zie Figuur 1).

Figuur 1. Verdeling percepties van de relatie met de eigen kat

1) Factoren die de keuze voor een bepaalde perceptie beïnvloeden

De leeftijd van de eigenaar, de samenstelling van het huishouden, ideeën over gelijkheid, steun en afhankelijkheid van de kat en raskat, was significant geassocieerd met de beschrijving van de relatie. Eigenaren die hun kat als **kind** of **beste vriend** zien, zien hun kat vaker als loyaal, empathisch, gelijk aan familie en afhankelijk van hun (de eigenaar) voor liefde en zorg. Deze katten worden minder vaak aan de zorg van anderen overgelaten, mogen vaker in de slaapkamer komen maar hebben minder vaak (onbeperkte) toegang tot buiten. Katten waarvan de eigenaar hen als **kind** ziet, leven vaker samen met andere katten.

Wel van invloed: De **leeftijd** van de eigenaar, de aanwezigheid van andere **mensen** in het huishouden, het **ras** van de kat en de instemming van de eigenaar met stellingen over de kat haar **gelijkwaardigheid** (aan mensen), de **afhankelijkheid** van de eigenaar voor liefde en verzorging en als bieder van **sociale steun** waren significant gerelateerd aan hoe de sociale rol van de kat.

De meest opvallendste bevindingen zijn deze: eigenaren die hun kat als **huisdier** zien zijn vaak wat ouder, hebben maar één kat en dit is zelden een raskat. Daarentegen hebben eigenaren die hun kat als **kind** zien vaak (**meerdere**) **raskatten** en leven zij vaak **zonder andere mensen**. Eigenaren die hun kat als **gezinslid** zien leven juist weer **vaak samen met andere mensen**. Voor eigenaren die hun kat als **beste vriend** zien zagen we geen opvallende significante bepalende aspecten t.o.v. de andere groepen.

Niet van invloed: Het **geslacht** van de eigenaar, het **opleidingsniveau**, of de eigenaar **professioneel** met katten werkt of instemming met stellingen over **gezelschap**, **empathie** en **loyaliteit** van de kat, of de kat de **eerste kat** van de eigenaar is, **hoe lang** de kat de eigenaar al heeft, het **geslacht** van de kat en het **gedrag van de kat t.o.v. de eigenaar** waren niet van invloed.

2) Verschillen in de leefomgeving

Katten van baasjes die hen als **kind** of **beste vriend** zien, mogen **vaker** in de **slaapkamer** van hun baasje dan katten van eigenaren die hen als gezinslid of huisdier zien. Hoewel slapen op het bed met de eigenaar ook iets vaker voorkomt in de eerstgenoemde groepen, was het algehele groepsverschil niet statistisch significant na correctie voor meervoudig testen. Katten die door hun eigenaar worden gezien als **huisdier** of **gezinslid** hebben **vaker toegang** tot **buiten**. Hierbij zijn katten in de huisdiergroep het minst beperkt in hun gaan-en-staan; de meeste eigenaren in deze groep hebben een kattenluik dat altijd open staat. Katten in de beste vriend-of kind-groep die wél toegang hebben tot buiten hebben vaak geen controle over wanneer en hoe lang en mogen vaak alleen in een omheinde tuin of kattenren waarbij het kattenluik op bepaalde tijden gesloten is. Eigenaren uit de **huisdiergroep** laten hun kat vaker over aan de **zorg** van **vrienden** of **buren** dan eigenaren in de andere groepen. Eigenaren in de kind- en vriendengroep gaven vaker dan de andere groepen, aan het huis niet te verlaten voor meerdere dagen. Een ander opvallende bevinding was dat eigenaren in de **kind** groep vaker **meerdere katten** hebben terwijl eigenaren die hun kat als **huisdier** of **beste vriend** zien vaak maar **één kat** hebben.

Conclusie: We hebben in een grote steekproef van katteneigenaren aangetoond dat hoe de eigenaar naar de relatie met haar/zijn kat kijkt, ten eerste, wordt beïnvloed door eigenschappen van zowel de eigenaar als de kat; en ten tweede dat de leefomgeving van de kat verschilt tussen verschillende percepties. Onze bevindingen suggereren dat eigenaren die de relatie met hun kat beschrijven in een intieme sociale menselijke rol, zoals een kind of beste vriend, hun katten meer ‘vermenselijken’ dan eigenaren die hun kat als huisdier zien. Eigenaren in de huisdiergroep waren het namelijk het minst eens met uitspraken over sociale steun, empathie, loyaliteit, gelijkwaardigheid en afhankelijkheid van

hun kat terwijl eigenaren in de kind- en beste vriend groep het significant vaker eens waren met deze uitspraken. Eigenaren die hun kat als gezinslid zien zaten hiertussen in. Eigenaren die hun kat als kinderen zien, vertonen soortgelijk gedrag tegenover hun katten als menselijke ouders tegenover hun kinderen, zoals (over)bescherming en hoogwaardige (exclusieve) zorg.

Relevantie van het onderzoek: Onze bevindingen suggereren dat eigenaren die de relatie met hun katten beschrijven in een intieme sociale menselijke rol (zoals beste vriend of kind) hun katten meer antropomorfiseren dan eigenaren die de relatie beschrijven in een minder intieme sociale rol (zoals familielid of huisdier). We hopen dat onze resultaten ertoe bijdragen dat eigenaren beter beseffen hoe hun eigen (sociale) behoeften invloed heeft op de leefomgeving van hun kat. Het is belangrijk dat eigenaren zich ervan bewust zijn dat katten de wereld anders ervaren dan mensen en andere behoeften hebben. In welke mate en onder welke omstandigheden antropomorfe percepties gunstig of nadelig zijn voor katten verdient meer onderzoek. We hopen dat onze resultaten eigenaren bewuster maken van hun eigen sociale behoeften en hoe die de leefomgeving en het welzijn van hun katten kan beïnvloeden.